

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 16/03528
Saksbehandler Berit Stray Egeli

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesutvalget	15.03.2016	22/16

Innspill til Stortingets næringspolitiske melding om jordbruksnæringen

Fylkesrådmannens forslag til vedtak

Fylkesutvalget tar saken til orientering.

Fylkesutvalget har behandlet saken i møte 15.03.2016 sak 22/16

Møtebehandling

Representanten Janne Nystøl (KrF) fremmet følgende forslag:

Hovedmålet i VINN-planen (Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015–2030) er at man vil utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for å bo, arbeide i og besøke.

Agder har utfordringer med ensidig industristruktur med for sterk avhengighet av noen få, sterke næringer som i stor grad er relatert til olje og gass. Med dagens situasjon innen olje- og gassindustrien, så gir det regionen betydelige utfordringer med hensyn til sysselsetting. I tillegg er produktiviteten i de fleste næringer lavere enn landet for øvrig. På landbrukssiden har regionen utfordringer med mange små og tungdrevne landbrukseiendommer. Landbruket og de marine næringene er viktig for bosetting, verdiskaping, sysselsetting og miljø i Agderfylkene.

På bakgrunn av dette ønsker fylkesutvalget å sende følgende innspill til Stortingets næringspolitiske melding om jordbruksnæringen:

Vest-Agder fylkeskommune mener at jordbrukspolitikkenes overordnede mål må være å sikre matvaresikkerhet og bidra til økt matproduksjon basert på norske ressurser og sikre regionens ressursgrunnlag for fremtidige generasjoner. Vi vil spesielt fremheve følgende punkter som avgjørende for å nå dette:

- ***Utvikle robuste og bærekraftige næringer som er rustet for endringer i klima og demografi og er tilpasset krav som følge av samfunnsutvikling.*** Vest-Agder fylkeskommune er opptatt av å styrke jordbrukets stilling generelt og å opprettholde og styrke den sterke stillingen som næringa har i Agder, og at det føres en landbrukspolitikk som bidrar til økt verdiskaping i hele verdikjeden.

- **Sikre rekruttering til næringen og forsterke innsatsen på teknologi- og kunnskapsutvikling, forskning og kompetansebygging.**

Det må sørges for økte inntektsmuligheter i landbruket, og bidra til at inntektsgapet

mellom landbruket og andre yrkesgrupper reduseres. Inntektspolitikken må ses i sammenheng med opprettholdelse av en variert bruksstruktur som sikrer at hele landets matproduksjonsressurser tas i bruk. Statlige overføringer til jordbruket er et bilde på hvordan vi prioriterer sak og formål som næringen står for. Subsidiert vil også i fremtiden være viktig for å kunne opprettholde en levedyktig næring. Det bør legges vekt på kompetanse og gode utdanningstilbud på ulike nivåer av lengre eller kortere art, samt gode velferdsordninger er viktig for å sikre attraktivitet og god rekruttering til både næringa og fylket.

- **Økt bærekraftig utnyttning av Agders naturressurser.**
Økt ressursutnyttelse vil kunne skape mange arbeidsplasser både i primærproduksjon og i videreforedling.
- **Skape flere synergier mellom næringene.**
Vest-Agder fylkeskommune ser at endringer og tilpasninger, som i enhver næring, kan være nødvendig for å skape en mer robust og lønnsom næring. Det er viktig med mangfold i landbruket og at landbrukspolitikken ses i sammenheng med øvrig næringspolitikk. Innovasjon, utvikling og kompetansebygging er en viktig del av hele landbruket – og har allerede stort fokus i næringa.
- **Sikre at infrastrukturen og rammevilkår dekker de behov næringene har.**
- **Utnytte nye og eksisterende muligheter i markedet.**
Det bør tilstrebes fleksible løsninger som ivaretar ulike utfordringer og muligheter i ulike deler av landet.
- **Øke dagens produksjonsnivå ved å utnytte kunnskap, klimatiske forhold og tilgjengelige ressurser bedre.**
Landbruket gjennomfører kontinuerlig effektivisering og utviklingsarbeid, og satsing på disse områdene bør styrkes. Det gjelder foruten kompetanseheving og rekruttering, også forskning og utvikling i landbrukets næringer.
- **Økt produksjon og produktutvalg av lokale matvarer og drikkespesialiteter.**
- **Øke andelen lokal videreforedling og bidra til videreutvikling av matindustrien på Agder.**
- **Utvikle lønnsomme reiselivsprodukt i tilknytning til gårdene.**
- **Økt verdiskaping i landbruket ved å tilby tjenester til lokalsamfunnet.**
- **Minimere tap av jordressurser.**
Det er blant annet viktig med sterkere og mer restriktivt jordvern. Fylkesutvalget viser til Stortingets behandling av nasjonal jordvernstrategi, hvor et nytt og offensivt mål om å begrense omdisponeringen av dyrket mark til 4000 mål/år er kommet på plass.
- **Stimulere til utvikling og bruk av fornybare og andre innsatsfaktorer for et fossilfritt og lønnsomt jordbruk.**
I satsing på bioøkonomi skal jordbruket inkludert husdyravl og restressurser ha en betydelig rolle i framtidens Norge.
- **Kompetanseheving i hele verdikjeden for å optimalisere utnyttelsen av ressursene i jordbruket, både de naturgitte og de tilførte.**

Satsingen på kompetanse i alle ledd innenfor næringskjeden for mat må styrkes. FoU på klimatiltak i hele verdikjeden fra jord til bord må vektlegges. Dette inkluderer blant annet fylkeskommunenes landbruksutdanning, midlene til rekruttering, likestilling og kompetanse, Landbruksrådgivingen og NIBIO

- **Utvikle nettverk og legge til rette for utvikling av faglige klynger.**

Representanten Gunvor Birkeland (Sp) fremmet følgende forslag om tillegg til KrFs forslag:

Tillegg til kulepunkt 3:

Infrastruktur og rammevilkår må derfor dekke de behov næringen har. Mulighetene for investering i landbruket bør økes om en skal nå målet om økt matproduksjon, og landbrukspolitikken må gi rom for at fortrinnene til den enkelte landsdel ivaretas og kan utnyttes.

Tillegg til kulepunkt 12:

I tillegg til vern av matjord er det viktig med tiltak som hindrer gjengroing, slik at jord- og beiteressursene kan brukes til matproduksjon også i fremtiden.

Nytt kulepunkt 13:

For å sikre økt matproduksjon også for kommende generasjoner, trenger vi en eiendomspolitikk som sikrer at landbrukseiendommer blir brukt til matproduksjon også i fremtiden.

Representanten Stein Inge Dahn (V) fremmet følgende forslag:

1. *Hovedmålet i VINN-planen (Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015–2030) er at man vil utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for å bo, arbeide i og besøke.*
2. *Næringslivet på Agder er rikt og variert, men har på grunn av situasjonen innen oljerservicenæringen det siste året blitt utsatt for betydelige utfordringer. På landbrukssiden er regionen preget av mange små og til dels tungdrevne landbrukseiendommer. Landbruket og de marine næringene er viktig for bosetting, verdiskaping, sysselsetting og miljø i Agderfylkene.*
3. *På bakgrunn av dette ønsker fylkesutvalget å sende følgende innspill til Stortingets næringspolitiske melding om jordbruksnæringen:*

Vest-Agder fylkeskommune mener at jordbrukspolitikkenes overordnede mål må være å sikre matvaresikkerhet og bidra til matproduksjon basert på norske ressurser og sikre regionens ressursgrunnlag for fremtidige generasjoner. Vi vil spesielt fremheve følgende punkter som avgjørende for å nå dette:

- 3.1. *Utvikle robuste og bærekraftige næringer som er rustet for endringer i klima og demografi og er tilpasset krav som følge av samfunnsutvikling.*
  - 3.1.1. *Vest-Agder fylkeskommune er opptatt av å styrke jordbrukets stilling generelt og å opprettholde og styrke den sterke stillingen som næringen har.*

- 3.1.2. *Det er spesielt viktig at det føres en landbrukspolitikk som bidrar til matsikkerhet for befolkningen.*
- 3.1.3. *De alvorlige sykdomsutbruddene som vi har erfart flere og flere av også i Norge, bl.a. innenfor fjærkre og svineavl, er et varsko om at vi må legge om til en jordbruksproduksjon som er mye mer preget av økologisk bærekraft. Dette bør kunne skje samtidig som vi sikrer økt verdiskaping i hele verdikjeden. Samfunnets og befolkningens behov for tilgang på trygg mat og et bærekraftig miljø må ha første prioritet.*
- 3.1.4. *Det bør arbeides for regelverk nasjonalt og internasjonalt hvor det blir stilt krav til merking av matvarer som er produsert med utstrakt bruk av antibiotika og andre medikamenter.*
- 3.1.5. *Forbrukerne bør også bli gjort oppmerksom på matvarer som er basert på import av fôr som ikke er produsert på bærekraftig vis.*
- 3.1.6. *Fylkesutvalget ber Stortinget om spesielt å legge til rette for tiltak som sikrer økt dyrevelferd i alle ledd i produksjonskjeden.*
- 3.2. *Sikre rekruttering til næringen og forsterke innsatsen på teknologi- og kunnskapsutvikling, forskning og kompetansebygging.*
- 3.2.1. *Inntektspolitikken må være preget av at det skal være attraktivt, trygt og forutsigbart å arbeide i landbruksnæringen, og må ses i sammenheng med målet om opprettholdelse av en variert bruksstruktur som sikrer at hele landets matproduksjonsressurser tas i bruk på et effektivt og økologisk bærekraftig vis.*
- 3.2.2. *Statlige overføringer til jordbruket er et bilde på hvordan vi prioriterer sak og formål som næringen står for. Målet må likevel være at vi i landsdelen skal kunne opprettholde og utvikle en levedyktig jordbruksnæring, som kan drives mest mulig uavhengig av subsidier, og hvor tilskuddsordningene er mer miljørettede og produksjonsnøytrale.*
- 3.2.3. *Det bør legges vekt på kompetanse og gode utdanningstilbud på ulike nivåer av lengre eller kortere art, samt gode velferdsordninger er viktig for å sikre attraktivitet og god rekruttering til både næringen og fylket.*
- 3.3. *Økt bærekraftig utnyttning av Agders naturressurser.*
- 3.3.1. *Økt ressursutnyttelse vil kunne skape mange arbeidsplasser både i primærproduksjon og i videreforedling, når dette skjer på et bærekraftig vis og i respekt for miljøet og for økologisk mangfold. Infrastruktur og*

rammevilkår må derfor tilstrebes å kunne dekke de behov næringen har.

3.3.2. Mulighetene for investering i landbruket bør økes om en skal nå målet om miljøvennlig og bærekraftig matproduksjon, og landbrukspolitikken må gi rom for at fortrinnene til den enkelte landsdel ivaretas og kan utnyttes.

3.4. Skape flere synergier mellom næringene.

3.4.1. Vest-Agder fylkeskommune ser at endringer og tilpasninger, som i enhver næring, kan være nødvendig for å skape en mer bærekraftig, robust og lønnsom næring.

3.4.2. Det er viktig med mangfold i landbruket og at landbrukspolitikken ses i sammenheng med øvrig næringspolitikk.

3.4.3. Innovasjon, utvikling og kompetansebygging er en viktig del av hele landbruket.

3.5. Øke dagens produksjonsnivå på et økologisk bærekraftig vis, ved å utnytte kunnskap, klimatiske forhold og tilgjengelige ressurser bedre.

3.5.1. Landbruket bør gjennomføre kontinuerlig effektivisering og utviklingsarbeid, og satsing på disse områdene bør styrkes.

3.5.2. Det gjelder foruten kompetanseheving og rekruttering, også forskning og utvikling i landbrukets næringer.

Staten bør legge til rette for økt produksjon og salg av lokale matvarer og drikkespesialiteter.

3.7. Staten bør legge til rette for økt verdiskaping i landbruket ved at næringen kan tilby tjenester til lokalsamfunnet.

3.8. Minimere tap av jordressurser.

3.8.1. Det er spesielt viktig med sterkere og mer restriktivt jordvern. Fylkesutvalget viser til Stortingets behandling av nasjonal jordvernstrategi, hvor et nytt mål om å begrense omdisponeringen av dyrket mark til 4000 mål/år er kommet på plass. Fylkesutvalget mener at dette målet kan være enda mer offensivt, og at verdifulle jordbruksarealer i våre viktigste jordbrukskommuner ikke kan fortsettes å bli bygd ned i samme takt som vi har sett frem til i dag.

3.8.2. I tillegg til vern av matjord er det viktig med tiltak som hindrer gjengroing, slik at jord- og beiteressursene kan brukes til matproduksjon også i fremtiden.

- 3.8.3. *For å sikre økt matproduksjon også for kommende generasjoner, trenger vi en eiendomspolitikk som sikrer at landbrukseiendommer blir brukt til matproduksjon også i fremtiden.*
- 3.9. *Stimulere til utvikling og bruk av fornybare og andre innsatsfaktorer for et fossilfritt og lønnsomt jordbruk.*
- 3.9.1. *I satsing på bioøkonomi skal jordbruket inkludert husdyravl og restressurser ha en betydelig rolle i fremtidens Norge.*
- 3.9.2. *Fylkesutvalget vil peke på at bruk av husdyrgjødsel til biogass kan være det enkelttiltaket som kan bidra til de største utslippsreduksjonene fra jordbruket. Vi oppfordrer derfor Stortinget til å utarbeide en nasjonal strategi for produksjon av biogass og øke innsatsen for å utvikle bioenergi basert på skogs- og landbruksavfall.*
- 3.9.3. *Fylkesutvalget i Vest-Agder ber Stortinget om å utrede en reform hvor det stimuleres til mer økologisk landbruksproduksjon, bl.a. ved at økologisk dyrket mat vurderes fritatt for mereverdiavgift.*
- 3.10. *Kompetanseheving i hele verdikjeden for å optimalisere utnyttelsen av ressursene i jordbruket, både de naturgitte og de tilførte.*
- 3.10.1. *Satsingen på kompetanse i alle ledd innenfor næringskjeden for mat må styrkes. FoU på klimatiltak i hele verdikjeden fra jord til bord må vektlegges. Dette inkluderer blant annet statens og fylkeskommunenes landbruksutdanning, midlene til rekruttering, likestilling og kompetanse, Landbruksrådgivingen og NIBIO*
- 3.11. *Utvikle nettverk og legge til rette for utvikling av faglige klynger.*
- 3.11.1. *På Agder har vi hatt spesielt god erfaring med utvikling av næringsklynger, slik som bl.a. EYDE-nettverket, NODE-nettverket og næringsklyngen SINPRO. Her bringes næringsdrivende fra ulike deler av verdikjeden inn i samarbeid, sammen med akademia, eksterne servicenæringer og lokale og regionale myndigheter. Fylkesutvalget oppfordrer Stortinget til å iverksette tiltak som stimulerer til tilsvarende nettverks- og klynge-utvikling innenfor jordbruksnæringene.*

Votering

Det ble først votert over avstemningsmåten. Fylkesordførers forslag om å stemme alternativt mellom KrF og Venstres forslag fikk 10 stemmer og ble vedtatt. Venstres forslag om å stemme punktvis fikk 1 stemme (V).

Det ble foretatt alternativ votering mellom KrF forslag og Venstres forslag der KrFs forslag ble vedtatt med 10 stemmer. Venstres forslag fikk 1 stemme (V).

Tillegg nr 1 fra Sp ble vedtatt med 10 mot 1 stemme (FrP).

Tillegg nr 2 fra Sp ble vedtatt med 10 mot 1 stemme (FrP).

Sps forslag til nytt kulepunkt 13 ble vedtatt med 8 mot 3 stemmer (FrP, H).

Vedtak

Hovedmålet i VINN-planen (Regional plan for innovasjon og bærekraftig verdiskaping Agder 2015–2030) er at man vil utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for å bo, arbeide i og besøke.

Agder har utfordringer med ensidig industristruktur med for sterk avhengighet av noen få, sterke næringer som i stor grad er relatert til olje og gass. Med dagens situasjon innen olje- og gassindustrien, så gir det regionen betydelige utfordringer med hensyn til sysselsetting. I tillegg er produktiviteten i de fleste næringer lavere enn landet for øvrig. På landbrukssiden har regionen utfordringer med mange små og tungdrevne landbrukseiendommer. Landbruket og de marine næringene er viktig for bosetting, verdiskaping, sysselsetting og miljø i Agderfylkene.

På bakgrunn av dette ønsker fylkesutvalget å sende følgende innspill til Stortingets næringspolitiske melding om jordbruksnæringen:

Vest-Agder fylkeskommune mener at jordbrukspolitikken overordnede mål må være å sikre matvaresikkerhet og bidra til økt matproduksjon basert på norske ressurser og sikre regionens ressursgrunnlag for fremtidige generasjoner. Vi vil spesielt fremheve følgende punkter som avgjørende for å nå dette:

- **Utvikle robuste og bærekraftige næringer som er rustet for endringer i klima og demografi og er tilpasset krav som følge av samfunnsutvikling.** Vest-Agder fylkeskommune er opptatt av å styrke jordbrukets stilling generelt og å opprettholde og styrke den sterke stillingen som næringa har i Agder, og at det føres en landbrukspolitikk som bidrar til økt verdiskaping i hele verdikjeden.
- **Sikre rekruttering til næringen og forsterke innsatsen på teknologi- og kunnskapsutvikling, forskning og kompetansebygging.**

Det må sørges for økte inntektsmuligheter i landbruket, og bidra til at inntektsgapet

mellom landbruket og andre yrkesgrupper reduseres. Inntektspolitikken må ses i sammenheng med opprettholdelse av en variert bruksstruktur som sikrer at hele landets matproduksjonsressurser tas i bruk. Statlige overføringer til jordbruket er et bilde på hvordan vi prioriterer sak og formål som næringen står for. Subsidiert vil også i fremtiden være viktig for å kunne opprettholde en levedyktig næring. Det bør legges vekt på kompetanse og gode utdanningstilbud på ulike nivåer av lengre eller kortere art, samt gode velferdsordninger er viktig for å sikre attraktivitet og god rekruttering til både næringa og fylket.

- **Økt bærekraftig utnyttning av Agders naturressurser.** Økt ressursutnyttelse vil kunne skape mange arbeidsplasser både i primærproduksjon og i videreforedling. Infrastruktur og rammevilkår må derfor dekke de behov næringen har. Mulighetene for investering i landbruket bør økes om en skal nå målet om økt matproduksjon, og landbrukspolitikken må gi rom for at fortrinnene til den enkelte landsdel ivaretas og kan utnyttes.
- **Skape flere synergier mellom næringene.** Vest-Agder fylkeskommune ser at endringer og tilpasninger, som i enhver næring, kan være nødvendig for å skape en mer robust og lønnsom næring. Det er viktig med mangfold i landbruket og at landbrukspolitikken ses i

sammenheng med øvrig næringspolitikk. Innovasjon, utvikling og kompetansebygging er en viktig del av hele landbruket – og har allerede stort fokus i næringa.

- **Sikre at infrastrukturen og rammevilkår dekker de behov næringene har.**
- **Utnytte nye og eksisterende muligheter i markedet.**
Det bør tilstrebes fleksible løsninger som ivaretar ulike utfordringer og muligheter i ulike deler av landet.
- **Øke dagens produksjonsnivå ved å utnytte kunnskap, klimatiske forhold og tilgjengelige ressurser bedre.**
Landbruket gjennomfører kontinuerlig effektivisering og utviklingsarbeid, og satsing på disse områdene bør styrkes. Det gjelder foruten kompetanseheving og rekruttering, også forskning og utvikling i landbrukets næringer.
- **Økt produksjon og produktutvalg av lokale matvarer og drikkespesialiteter.**
- **Øke andelen lokal videreforedling og bidra til videreutvikling av matindustrien på Agder.**
- **Utvikle lønnsomme reiselivsprodukt i tilknytning til gårdene.**
- **Økt verdiskaping i landbruket ved å tilby tjenester til lokalsamfunnet.**
- **Minimere tap av jordressurser.**
Det er blant annet viktig med sterkere og mer restriktivt jordvern. Fylkesutvalget viser til Stortingets behandling av nasjonal jordvernstrategi, hvor et nytt og offensivt mål om å begrense omdisponeringen av dyrket mark til 4000 mål/år er kommet på plass. I tillegg til vern av matjord er det viktig med tiltak som hindrer gjengroing, slik at jord- og beiteressursene kan brukes til matproduksjon også i fremtiden.
- For å sikre økt matproduksjon også for kommende generasjoner, trenger vi en eiendomspolitikk som sikrer at landbrukseiendommer blir brukt til matproduksjon også i fremtiden.
- **Stimulere til utvikling og bruk av fornybare og andre innsatsfaktorer for et fossilfritt og lønnsomt jordbruk.**
I satsing på bioøkonomi skal jordbruket inkludert husdyravl og restressurser ha en betydelig rolle i framtidens Norge.
- **Kompetanseheving i hele verdikjeden for å optimalisere utnyttelsen av ressursene i jordbruket, både de naturgitte og de tilførte.**
Satsingen på kompetanse i alle ledd innenfor næringskjeden for mat må styrkes. FoU på klimatiltak i hele verdikjeden fra jord til bord må vektlegges. Dette inkluderer blant annet fylkeskommunenes landbruksutdanning, midlene til rekruttering, likestilling og kompetanse, Landbruksrådgivingen og NIBIO
- **Utvikle nettverk og legge til rette for utvikling av faglige klynger.**